

Hol kommune

3576 Hol

Hol kommune - Uttalelse til oppstart av revisjon av kommuneplanens samfunnsdel med forslag til planprogram

Hol kommune har varslet oppstart av revisjon av kommuneplanens samfunnsdel med tilhørende forslag til planprogram. Fylkesmannen ber kommunen om å tydeliggjøre utfordringer, mål og strategier. Vi viser til at samfunnsdelen skal behandle langsiktige utfordringer, herunder miljømessige utfordringer, folkehelse, barn og unge, landbruk m.m. Samfunnsdelen bør også inneholde en beskrivelse og vurdering av sektorenes virksomhet og langsiktige arealbehov, og ta stilling til hvilken strategi kommunen legger til grunn. Det er også viktig at kommunen vurderer dagens kunnskapsgrunnlag og om det er behov for å bedre dette innen utvalgte områder. Med det økende arealpresset som følge av bolig- og hytteutbygging vil Fylkesmannen fremheve viktigheten av at kommunen har et spesielt fokus på å bevare viktige områder for friluftsliv, naturmangfold, landskap, vassdrag og jordvern i tråd med nasjonale føringer. Videre bør samfunnsdelen fastsette mål og strategier for kommunens arbeid med klima og klimatilpasning.

Bakgrunn

Vi viser til brev fra Hol kommune av 4. september 2017 vedrørende oppstart av rullering av kommuneplanens samfunnsdel med tilhørende forslag til planprogram.

Videre viser vi til e-post av 24. oktober hvor vi har fått utvidet frist frem til onsdag 25. oktober 2017.

Det går frem av planprogrammet at arbeidet med å rullere samfunnsdelen er en oppfølging av planstrategien for 2016-2020 hvor det er vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres innenfor perioden.

Fylkesmannens merknader:

Vi viser til veiledning fra Miljøverndepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet vedrørende utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel. Som det fremgår av veilederen T-1492 om kommuneplanprosessen, så er det viktig at samfunnsdelen synliggjør utfordringer, mål og strategier for kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen skal gi overordnede mål for sektorenes planlegging og retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i den kommunale virksomheten.

Det er i planprogrammet vist til vedtatt planstrategi hvor det er fastsatt ni hovedutfordringer for den videre utviklingen i kommunen og landet for øvrig. I kapittel 2.2 er disse punktene tatt inn som fokusområder som det skal jobbes videre med i forbindelse med rullering av arealdelen.

Fylkesmannen vil vise til at alle disse fokusområdene er viktige områder som må utredes nærmere og som er viktige for den videre samfunnsplanleggingen. Fylkesmannen ber kommunen om å tydeliggjøre utfordringer, mål og strategier i det videre arbeidet.

I planprogrammet kapittel 5 om medvirkning og informasjon er det lagt opp til at ulike brukergrupper, råd og foreninger blir tatt med aktivt i høringsperioden. Det mener vi er bra og noe som kan bidra til viktige innspill til planarbeidet. Med bakgrunn i at Hol kommune er en betydelig hytte- og reiselivskommune, ber vi om at det også vurderes medvirkning fra de ulike velforeningene knyttet til de ulike hytteområdene.

Fylkesmannen vil vise til *samordningsforsøket* som vi er en del av. Et viktig premiss for dette arbeidet er tidlig dialog for å avklare eventuelle konflikter med innsigelsesmyndighetene. Fylkesmannen ønsker med samordningsforsøket å få til gode og forutsigbare planprosesser og håper at dette også vil resultere i en mere effektiv saksbehandling og prosess rundt plansakene som er til behandling i kommunen.

Ut fra nasjonale og viktige regionale interesser har Fylkesmannen følgende innspill til kommunens videre planarbeid.

Klima, areal og transport

Det er en nasjonal målsetting å redusere klimagassutslippene ved blant annet å redusere transportbehovet og legge til rette for energieffektive bygningsløsninger, jf. Meld. St. 21 (2011-2012) *Norsk klimapolitikk*, Meld. St. 13 (2014-2015) *Ny utslippsforpliktelse for 2030* og Statlig planretningslinje for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vedtatt 26. september 2014.

I klimaforliket på Stortinget fra 2012 ble det satt som mål at Norge frem til 2020 skal påta seg en forpliktelse om å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990. I avtalen med EU er dette økt til 40 prosent utslippsreduksjon frem til 2030. Videre er det mål om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.

For at Norge skal kunne nå disse målene vil det kreves flere og sterkere virkemidler enn det vi har sett frem til i dag, jf. Miljødirektoratets rapport *Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling* fra 2014.

En viktig føring for å redusere klimagassutslippene er blant annet at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Dette er føringer som også er relevante for landkommunene. Det bør i den sammenheng sees på potensialet for transformasjon og fortetting i sentrumsområdet av Geilo og Hol. Videre bør nye boligområder lokaliseres til disse områdene. Ved å redusere avstanden fra fremtidige boligområder til disse tettstedene vil det også bli enklere å tilrettelegge for bruk av sykkel og gange.

Naturmangfold, landskap og friluftsliv

I tillegg til transformasjon og fortetting av eksisterende byggeområder vil det antakelig også være nødvendig med nye arealer. Det er derfor viktig at kommunen har kunnskap om hvilke områder som er viktige med hensyn til viktig naturmangfold, landskap og friluftsliv, slik at disse områdene inngår i grøntstrukturen i arealdelen når denne skal rulleres.

Fylkesmannen forutsetter at kommunen legger til grunn en bærekraftig arealpolitikk hvor arealdisponeringen i kommunen blir forvaltet på en måte som sikrer kommende generasjoner de samme mulighetene. Vi viser i den sammenheng også til nasjonale føringer om naturmangfold. I Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*, går det frem at regjeringen legger generasjonsperspektivet til grunn i forvaltningen av norsk natur og at dagens bruk av naturen skal være bærekraftig for blant annet å hindre at truede arter utrykkes og naturtyper forsvinner. Videre går det frem av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015, at kommunene skal identifisere viktige verdier av naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og ivareta disse i kommunale planer. Tilgjengelig kunnskap tas aktivt i bruk og samlede virkninger synliggjøres og tas hensyn til.

Det er to villreinstammer i Hol kommune som det er viktig at kommunen tar hensyn til i sin arealplanlegging. Det er utarbeidet regionale planer for Nordfjella og Hardangervidda som gir føringer for den videre arealforvaltningen innenfor disse områdene.

I Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*, vises det til at villrein er en norsk ansvarsart. Fragmentering av beiteområder og økte forstyrrelser på grunn av arealinngrep og ferdsel, særlig i viktige trekk-korridorer, gjør situasjonen vanskelig for villreinen i flere områder. Videre framgår det i Meld. St. 18 (2015-2016) *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*, at Norge som eneste land i Europa med intakte høyfjellsøkosystemer med bestander av villrein, har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen og dens leveområder. I stortingsmeldingen er utbygging, motorisert ferdsel, infrastruktur og friluftslivsaktiviteter framhevet som utfordringer for villreinen. Vi ber derfor om at samfunnsdelen også omhandler mål og strategier for å sikre og ivareta villreinstammene i kommunen.

Videre går det frem av friluftsmeldingen at en av hovedmålsettingene med friluftspolitikken er at en stor del av befolkningen driver jevnlig med friluftsliv. Regjeringen vil derfor at friluftsliv i nærmiljøet skal prioriteres i det offentlige friluftsarbeidet. Meldingen understreker viktigheten av å ivareta og videreutvikle grønnstrukturer i byer og tettsteder og det oppfordres til at alle kommuner utarbeider grønnstrukturplaner for sine byer og tettsteder. Det vises blant annet til at det er faglige holdepunkter til at det bør være mindre enn 500 meter fra den enkelte bolig til nærmeste allment tilgjengelige grøntområde/friområde eller sammenhengende sti-/turveinett. Videre oppfordres det til at kommunen markerer langsiktige utbyggingsgrenser mot markaområdene/fjellområdene ved bruk av hensynssoner.

Klimatilpasning, vann og vassdrag

Fylkesmannen ber kommunen om å vurdere problematikken rundt håndteringen av overvann i lys av klimaendringer og mer nedbør som følge av dette. Det er viktig at kommunen har kapasitet til å håndtere den økte nedbøren og at kommune vurderer dette i sine planer. I tillegg

til oppgradering av infrastruktur er det viktig å kartlegge og ivareta naturlige vannveier og innarbeide dette i grønnstrukturen. Vi viser til nettsiden *Klimatilpasning* til Miljødirektoratet for veiledning og nyttige tips.

Med den forventede befolkningsveksten, og kanskje spesielt i høysesongen for reiselivet, er det også nødvendig å prioritere økt kapasitet på vann, avløp og rensing for blant annet å redusere belastningen av forurensning til vassdragene. Vi viser i den sammenheng til regional plan for vannregion Vest-Viken for perioden 2016-2021 som ble vedtatt av de berørte fylkestingene før årsskiftet. Det er viktig at kommunen er kjent med miljømål og tiltaksplan som er bestemt for vannforekomstene og følger dette opp. Forurensning fra avløp fra spredt bebyggelse, uheldig avrenning fra landbruk og fysiske tiltak i og langs vassdrag er blant de største negative påvirkningsfaktorene for vannforekomstene.

Landbruk

Dyrket og dyrkbar jord er nødvendig for å sikre matforsyning på lang sikt. Jordvern innebærer å sikre at den beste jorda fortsatt brukes til å dyrke mat og ikke blir omdisponert til andre formål.

Stortinget vedtok en nasjonal jordvernstrategi i desember 2015 som sier at årlig nasjonal omdisponering av dyrka mark ikke skal overstige 4000 dekar innen 2020. Det er en innstramming av tidligere nasjonal målsetting om at omdisponeringen ikke skulle overstige 6000 dekar, jf. Meld. St. nr. 9 (2011-2012) «Velkommen til bords». Fylkesmannen forutsetter at den nasjonale jordvernstrategien legges til grunn for arealdisponeringen i kommunen.

I den sammenheng anbefaler vi at kommunen gjennom sin arealplanlegging fastsetter en langsiktig avgrensning av de enkelte tettsteds vekstområde mot dyrka mark og samtidig avklarer utbyggingsretning.

Før en eventuell beslutning av omdisponering av dyrket og dyrkbar mark blir besluttet, forutsetter vi at transformasjon og fortetningspotensialet med en høy arealutnyttelse av sentrumsområdene er utredet og at det innføres rekkefølgekrav til når eventuelt dyrka mark kan omdisponeres.

Folkehelse

Folkehelsearbeidet lokalt skal ta utgangspunkt i at kommunen lager en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne, jf. § 5 i folkehelsoven om kravene til oversiktsarbeid. Hvordan oversiktsarbeidet skal inngå som grunnlag for kommunens kommuneplanarbeid er nedfelt i folkehelselovens § 6, som bl.a. sier dette om mål og planlegging:

«Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplanen etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.»

Til hjelp for å lage en oversikt over helsetilstanden i kommunen har Helsedirektoratet gitt ut «God oversikt – en forutsetning for god folkehelse. En veileder til arbeidet med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer». Veilederen finnes på nettsidene til Helsedirektoratet.

Vi anbefaler at kommunen gjør seg kjent med den og at samfunnsdelen omhandler mål og strategier innenfor folkehelseområdet.

Barn og unge

Fylkesmannen viser til FNs Barnekonvensjon og Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser. Samfunnsdelen bør blant annet omhandle mål og strategier om barn og unges fysiske oppvekstmiljø, som lekearealer for barn i alle aldre, trafikksikre løsninger og trygge skoleveier.

Samfunnssikkerhet

Kommunen er svært sentral i det nasjonale beredskapsarbeidet og har et særlig viktig oppdrag i å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet gjennom å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. Kommuneplanens samfunnsdel er en viktig arena for å forankre arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Beredskapsplikten krever at kommunen arbeider systematisk og helhetlig på tvers av sektorene. Kommuneplanens samfunnsdel bør derfor etter Fylkesmannens mening inneholde et eget punkt der man trekker frem samfunnssikkerhet og beredskap.

Fylkesmannen minner om at en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeidelse av planer etter plan- og bygningsloven.

Med hilsen

Geir Sørmoen
fung. fagsjef

Brede Kihle

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

Kopi til:

Statens vegvesen region sør	Serviceboks 723	4808	Arendal
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007	Drammen
Norges vassdrags- og energidirektorat Region Sør	Postboks 2124	3103	Tønsberg